

v pilotnih aktivnostih projekta MORECO

Delo, opravljeno na pilotnih območjih med izvajanjem projekta

Aktivnosti, izvedene na pilotnih območjih projekta MORECO, so bile usmerjene v:

- Pripravo orodij za izračun stroškov mobilnosti, na področju rabe prostora za Območje Alp ter v preizkus metodičnega okvira gradiv, namenjenih ozaveščanju.
- Krepitev ozaveščenosti o strateških povezavah med tipi mobilnosti in strategijami gospodinjstev na področju bivanja ter prostorskim načrtovanjem s preizkušanjem

različnih načinov razširjanja informacij (diseminacije), še posebej preko strokovnjakov.

- Pripravo priporočil o tem, kako spodbujati sodelovanje na vseh ravneh in med različnimi tipi deležnikov.

V obdobju med letoma 2011 in 2014 so partnerji projekta na sedmih pilotnih območjih v alpskem prostoru izvedli okrog 30 večjih aktivnosti z namenom, da dosežejo cilje projekta MORECO.

Rezultati pilotnih aktivnosti projekta MORECO

- Pilotne aktivnosti so bile usmerjene v: izboljšanje ozaveščenosti o tematikah, obravnavanih v projektu MORECO (40 % od 120 aktivnosti), strokovne aktivnosti, npr. izmenjavo znanja (24 %), sodelovanje z namenom uveljavljanja novih oblik upravljanja (20 %), in prenos znanja med partnerji, zunanji strokovnjaki in deležniki (9 %).

- V vseh pilotnih aktivnostih je potekala priprava različic orodij projekta MORECO, prilagojenih lokalnim razmeram: računalno stroškov, GIS-i in/ali računalna za oceno stanovanjskih območij ter komunikacijska orodja, kot je nabor prosojnic projekta MORECO za odločevalce. Z uporabo orodij in s posredovanjem ter izmenjavo infor-

macij in izkušenj, se je povečalo vedenje o tematikah projekta MORECO. Pripravljena so bila dodatna orodja, npr. navodila (kako uporabiti orodja) in metodični napotki (kako orodja delujejo).

Aktivnosti, izvedene v projektu MORECO je potrebno razumeti kot preizkuse oz. študije primerov. Nekateri rezultati, npr. računalno za gospodinjstva in seznam za preverjanje na področju stanovanj v Salzburgu, GIS podatki za plan Province Mantova, so bili vključeni v procese upravljanja, vendar pa je dosežke na pilotnih območjih v glavnem potrebno nadgraditi z nadaljnjimi aktivnostmi.

Poglavitni dejavniki uspeha in največja tveganja

Glavni cilj projekta MORECO je bil razvoj orodij. Dejavniki, ki so spodbujevalno vplivali na pripravo lokalnih različic, so bili: sodelovanje uporabnikov; sodelovanje z univerzami, ki so posredovale tehnično znanje o mobilnosti in prostorskem načrtovanju, izkušnje z vodenjem projektov; zmogljivost za prilagajanje (prožnost pri

prilagajanju orodij lokalnim razmeram).

Ovire, ki so jih zaznali odgovorni za vodenje projekta v regijah, se nanašajo predvsem na informacije in podatke: razpoložljivost podatkov, možnost ugotoviti, kdo je odgovoren za katere podatke, kdo je lastnik in kdo lahko podatke uporablja.

Razširjanje

V vseh treh poglavitnih ciljnih skupinah projekta MORECO (gospodinjstva, akterji na področju prostorskega načrtovanja in mobilnosti, politični odločevalci) je bil interes za rezultate precejšen. Uporabili in preizkusili smo različne poti širjenja informacij in rezultatov: zloženska, kjer so predstavljene teme projekta, stripi, risanke, konference, članki v časopisih, spletne strani projekta, novičar, intervjuji z novinarji (tisk, televizija, radio), izvedba delavnic s strokovnjaki, občani, študenti, vključevanje omrežij (lobistični dogodki).

Uspeh strategije širjenja informacij projekta MORECO je tesno povezan z zmožnostjo posredovanja dobro opredeljenih sporočil ustrezno izbranim ciljnim skupinam.

Učinek na gospodinjstva

Vseh sedem partnerjev, ki so izvajali pilotne aktivnosti, meni, da bi orodja projekta MORECO za posredovanje informacij in sporočanje lahko v daljšem časovnem obdobju precej prispevala k spremembam vzorcev obnašanja, povezanih z odločitvami o lokaciji bivanja in mobilnosti.

Učinek na načrtovalce s področja mobilnosti in prostorske načrtovalce

Izpostavljena sta bila dva vidika: prvič, ključni dejavnik uspeha je **možnost vizualnih simulacij učinkov različnih politik ali možnih usmeritev prostorskega razvoja, še preden se jih sprejme**. Drugič, **podatki, uporabljeni v orodjih projekta MORECO** (GIS zemljevidi, regionalne analize, orodje za presojo stanovanjskih območij), **morajo ustrezati lokalnim/regionalnim razmeram**. V nasprotnem primeru je zanimanje za širjenje in uporabo nizko (potreba po smiselnih rezultatih).

Učinek na odločevalce

potrebo po informacijah, uporabnih za odločanje, so izrazili predvsem odločevalci na lokalni in medobčinski ravni. **Za uspešno sodelovanje z njimi si je potrebno pridobiti zaupanje, potreben je čas za pripravo in zanesljive informacije**. Aktivnosti ozaveščanja potekajo preko konferenc, poročil, osebnih stikov. **Ključni dejavnik za uspeh dogodkov je bila stalna in aktivna podpora županov in visokih predstavnikov regij in držav.**

Pristop k upravljanju

Pripravljen je bil okvir za analizo večravnenskega upravljanja in ustanov, ki so pomembne za pripravo in uresničevanje politik »pametnih« lokacij (poročilo Primerjalna študija upravljanja). Ta »igra akterjev«, ki zastopajo različne pobude, ostaja ena od poglavitnih tem projekta MORECO. V času izvajanja projekta je bilo v povezavi z lobističnimi in upravljaljskimi aktivnostmi izvedenih več akcij, ki so se nanašale na naslednja vprašanja:

- Kako spodbujati pristop od spodaj navzgor?
- Kako izboljšati razvidnost stroškov za naselja/bivanje in mobilnost v daljšem časovnem obdobju za občane, pripraviljalce politik in odločevalce?
- Kako razviti celovit, večdisciplinaren pristop k načrtovanju in mobilnosti?
- Kako prenesti orodja načrtovalcem in pripraviljalcem

politik in zagotoviti, da bodo teme, ki so bile obravnavane v projektu MORECO, vključene v dolgoročni razvoj na lokalni in regionalni ravni?

Poskusno udejanjanje orodij projekta MORECO je pokazalo, da obstajajo možne ovire za nove oblike (so)delovanja, kot so možnosti strateškega načrtovanja na posameznih ravneh upravljanja v odnosu do drugih vidikov, npr. tematskih, vrzeli v davčni zakonodaji, tekmovanje med občinami, tog sistem povezav med ustanovami, ki deluje po načelu od zgoraj navzdol. Naj omenimo, da je bilo **težavno izvesti primerjavo »igre akterjev« po kazalnikih pristojnosti in instrumentov, ki so na voljo, v deželah vseh partnerjev**. Zelo zahtevno je bilo tudi povezati akterje ter ravni politike, delovanja in izvajanja s temami projekta MORECO na lokalni ravni.

⁽¹⁾ Upravljanje = načini sprejemanja odločitev ob vključevanju akterjev z različnih področij, iz zasebnega in javnega sektorja.

V pilotnih aktivnostih projekta MORECO je bilo obravnavano večje število zelo raznolikih tem, kot je multimodalna mobilnost, gospodarska upravičenost urbanih projektov, ocena prihodnjih potreb in upravljanje s prostorom, razvoj naselij v okolici železniških postaj, alternativne oblike mobilnosti, izzivi upravljanja, stroški bivanja, in to v povezavi z vprašanji rabe prostora, prostorskega načrtovanja, naselij in mobilnosti ter stanovanj.

Na vseh naštetih področjih je v pilotnih aktivnostih projekta MORECO nastajalo novo znanje. Vzpostavljene so bile številne povezave med deležniki na lokalni/regionalni ravni, npr. med agencijami, odgovornimi za promet in oddelki za načrtovanje. V času poteka projekta so bile vzpostavljene nove oblike sodelovanja, kot je izmenjava med strokovnjaki, sodelovalen razvoj orodij, širjenje rezultatov in mreženje na lokalni in regionalni ravni ter na ravni Območja Alp.